

نشست تخصصی "اثر نوآوری بر ادغام شرکت‌ها" با سخنرانی خانم دکتر مهدیه انتظارخیر، روز دوشنبه مورخ ۹۵/۶/۱ در مؤسسه عالی آموزش و پژوهش مدیریت و برنامه‌ریزی با حضور اساتید، اعضای هیئت علمی و کارشناسان اقتصادی برگزار شد.

دکتر انتظارخیر در ابتدای نشست، انگیزه‌های بررسی اثر نوآوری بر ادغام شرکت‌ها را عنوان کرد و اظهار داشت: «بسیاری از فعالیت‌های ادغام در صنایع نوآور و با تکنولوژی بالا اتفاق می‌افتد که ارتباط بین نوآوری و ادغام را به ذهن می‌رساند. ادغام برای بنگاه‌های نوآور که به دنبال روشی کارا برای تامین مالی و تجاری‌سازی ایده خود هستند، در مقایسه با روش سرمایه‌گذاری داخلی جذابیت بیشتری دارد. همچنین ادغام، به بنگاه‌های نوآور در حفظ دانش نوآوری از دسترس رقبا و ارتقا پتانسیل نوآوری کمک می‌کند. افزون بر این بنگاه‌های نوآور با انگیزه‌های ترکیب منابع تحقیقاتی خود و فراگیری دانش از یکدیگر و نیز تعدیل رقابت در بازارهایشان دست به ادغام می‌زنند.»

وی ادامه داد: «با وجود اینکه در ادبیات اقتصادی، مباحث متقاعدکننده‌ای از تاثیر نوآوری بر تصمیم‌گیری بنگاه‌ها برای ادغام یافت می‌شود، شواهد تجربی بسیار کمی درباره آن وجود دارد و تنها در یک مقاله در سال ۲۰۱۴ اثر نوآوری بر ادغام از طریق کاهش هزینه‌ها و هم‌افزایی، بررسی شده است.»

ایشان درباره تناقض میان قوانین مالکیت فکری و قوانین ضد انحصار گفت: «از آن‌جا که اهمیت نوآوری در رشد اقتصادی و افزایش رفاه مصرف‌کننده از طریق کاهش هزینه‌ها و فراهم آوردن محصولی جدید به اثبات رسیده است، سازوکارهایی انگیزه‌بخش مانند حقوق مالکیت معنوی و اعطای حق انحصاری به نوآوران بوجود آمده است. از سوی دیگر، دیدگاه سنتی ترویج رقابت بیشتر برای کاهش قیمت‌ها و افزایش رفاه مصرف‌کننده، مانعی بر سر راه ادغام بنگاه‌ها است. بنابراین سازوکارهای انگیزه‌بخش برای نوآوری و قوانین ضد انحصار به افزایش رفاه مصرف‌کننده کمک می‌کنند و در عین حال در بحث انحصار با یکدیگر تناقض دارند.»

ایشان یکی از عوامل موثر بر ادغام بنگاه‌های نوآور را چرخه‌های تجاری خواند و گفت: «در بسیاری از مقالات بیان شده که ادغام، همسو با چرخه‌های تجاری است. هنگامی که رونق اقتصادی و افزایش تقاضا پیش‌بینی شود، بنگاه‌ها ظرفیت تولیدشان را افزایش می‌دهند تا بتوانند پاسخگوی افزایش تقاضا در آینده باشند. اما تحقیقات تجربی زیادی در تصدیق همسویی ادغام شرکت‌ها و چرخه‌های تجاری، وجود ندارد. از این رو در این مقاله اثر چرخه‌های تجاری بر تصمیم به ادغام در سطح بنگاه‌ها نیز بررسی شده است.»

وی در مورد داده‌ها و متغیرهای الگوی بکارگرفته شده اذعان داشت: «داده‌های این پژوهش متشکل از ۶ هزار بنگاه صنعتی ایالات متحده آمریکا بین سال‌های ۱۹۸۰ تا ۲۰۰۳ می‌باشد. مدل تجربی این مطالعه از یک معادله رگرسیونی لاجیت شامل متغیر وابسته احتمال ادغام بنگاه‌ها، متغیر مستقل انباشت استناد به نوآوری

به عنوان تقریبی از اندازه نوآوری و همچنین مجموعه‌ای از متغیرهای کنترلی مانند چرخه‌های تجاری و تفکیک صنعتی بنگاه، تشکیل شده است.»

دکتر انتظارخیر در تشریح یافته‌های خود اظهار داشت: «نتایج بیانگر آن است که اثر نوآوری بر احتمال ادغام بنگاه‌ها مثبت و از نظر آماری معنادار است و افزایش نوآوری، نسبت احتمال ادغام شدن را ۲۵ درصد افزایش می‌دهد. بنابراین حفظ دانش نوآوری در درون بنگاه و نیاز به منابع مالی برای تجاری‌سازی آن، انگیزه‌های لازم برای ادغام بنگاه‌ها را فراهم می‌سازد. یافته‌ها نشان می‌دهد که اثر چرخه‌های تجاری بر تصمیم به ادغام بنگاه‌های صنعتی مثبت و معنادار است و همسویی ادغام با چرخه‌های تجاری را در سطح بنگاه تایید می‌کند. به‌علاوه نوآوری بر ادغام بنگاه‌ها در صنایع مختلف می‌تواند اثرات متفاوتی داشته باشد. همچنین اثر منفی $Tobin's q$ بر احتمال ادغام، فرضیه مازاد ظرفیت (Danzon et al (2007)) - به معنی کاهش انگیزه بنگاه‌ها در اثر افزایش $Tobin's q$ - را تایید می‌کند. سرانجام بر اساس یافته‌های این مطالعه به مقامات مسئول در بخش ضد انحصار پیشنهاد می‌شود که در بررسی برنامه‌های ادغام بنگاه‌ها، علاوه بر زیان ناشی از کاهش رقابت، منافع ترویج نوآوری حاصل از ادغام را نیز در نظر بگیرند.»